

palpable par l'art du peintre; on sent une fièvre; semble réchauffer la plate-forme du premier plan; cette gamme de couleurs apporte la chaleur du sentiment; le frémissement de la lumière; смакового: face à l'éclat acide des réverbères reflétés dans l'eau; l'acidité explosive et leur dynamisme ondulatoire; нюхового: fait ressortir des couleurs joyeuses, enivrantes, en accord parfait avec le climat dominical.

Таким чином, проведенне дослідження дозволило виявити вербальну репрезентацію багатогранної сенсорної концептосфери мистецтвознавчого дискурсу живопису, завдяки якій утворилась всебічна картина зображуваного з її цілеспрямованим чуттєвим сприйняттям, денотативним світом, кольоровим забарвленням, використанням простору, форм, ліній, світлотіні. У наступному дослідженні планується подальша систематизація сенсорної лексики та виявлення прототипічних характеристик мистецтвознавчого дискурсу живопису.

Література

Барашкина Е. Перцептивная модель концептуализации ментальной сферы. Обработка текста и когнитивные технологии, т. 2, № 12 VIII. Международная конференция. Когнитивное моделирование в лингвистике. Труды. 2005, Москва- Варна. С.20-26. *Колодина Н.И.* Проблемы понимания и интерпретации художественного текста [Текст] / Н. И. Колодина. – Тамбов: ТГУ, 2001.-184с. *Лихачев Д.С.* Концептосфера русского языка / Д.С.Лихачев // Русская словесность: Антология / Под ред.В.П.Нерознака.- М.: Academia, 1997.- 280-287с. *Маслова В.А.* Лингвокультурология:учеб. пособие для студ. высш.учеб. завед. – М.:Издательский центр Академия, 2001 – 208с. *Матурана У., Варела Ф.* Древо познания. Биологические корни человеческого понимания [Текст] / У. Матурана, Ф. Варела. – Москва: Прогресс. 2001. – 224 с. *Потебня А.А.* Слово и миф [Текст] / А. А. Потебня. - Москва: Правда. - 1989. - 326 с. *Черниговская Татьяна.* Как исследования мозга изменят жизнь в 21 веке? <http://www.voanews.com/russian/news/Brain-Study-2011-11-22-134368628.html>. *Якобони Марко:* разбитые зеркала (о зеркальных нейронах) <http://forum.aspergers.ru/viewtopic.php?f=10&t=961&sid=e0cc670d39cc72e4c4e3e7fc5402bf43>. *L'aventure de l'art au XX siècle.*- Paris: Chêne-Nachette. – 1990. – 911 p. <http://www.musee-orsay.fr/fr/collections/oeuvres-commentees/accueil.html>

УДК 81'42[811.133.1+811.161.2]

МОСТОВА Н.А.

(Київський національний лінгвістичний університет)

МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИЙ ФІЛЬМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ АБСОЛЮТНИХ ЦІННОСТЕЙ ЛЮДИНИ: ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ (на матеріалі французького мультфільму "Les aventures de Petit Ours Brun")

У статті виявляються й описуються лінгвістичні й екстралінгвістичні засоби формування абсолютних цінностей, закладених у канву мультиплікаційного фільму за допомогою комплексу емоційно-насичених мовленнєвих засобів, які створюють у підсвідомості людини певні образи-програми, що реалізується протягом життя в конкретних вербальних діях, поведінці.

Ключові слова: абсолютні цінності, мультиплікаційний фільм, мовлення персонажів, образ-програма, дитяча психіка, лінгвістичні засоби, екстралінгвістичні засоби.

Mostova N.A. Мультипликационный фильм как инструмент формирования абсолютных ценностей человека: лингвистические и экстралингвистические средства (на материале французского мультфильма "Les aventures de Petit Ours Brun"). В статье выявляются и описываются лингвистические и экстралингвистические средства формирования абсолютных ценностей, заложенных в канву мультипликационного фильма при помощи комплекса эмоционально насыщенных речевых средств, которые создают в подсознании определенные образы-программы, реализующиеся на протяжении жизни конкретными вербальными действиями, поведением.

Ключевые слова: абсолютные ценности, мультипликационный фильм, речь персонажей, образ-программа, детская психика, лингвистические и экстралингвистические средства.

Mostova N. A. Animated Cartoon Film as Tool of Human Absolute Formation: Linguistic and Extralinguistic Means (a Case Study of the French Cartoon "Les aventures de Petit Ours Brun"). The article deals with linguistic and extralinguistic means of human's absolute creation which make up the basis of animated cartoon film with the help of complex of powerful verbal means, causing creation of certain pattern-program in human coconsciousness that is realized in specific verbal activity and

behavior
during life.

Key words: absolute, animated cartoon film, characters' speech, pattern-program, child's mentality, linguistic and extralinguistic means.

Антропологічна криза в її духовному і матеріальному прояві є характерною ознакою сучасності. Сакральні книги оповідають про важливість усвідомлення і прийняття кожною людиною абсолютних цінностей, що не залежать від її особистої думки і ставлення до них, але які доцільно вважати духовними законами життя, бо їх порушення призводить до руйнівних наслідків [Бхагавад-Гита 2013, с. 675-682], а саме духовної і матеріальної кризи, яку ми відчуваємо повною мірою у XXI столітті. Запорукою становлення цілісної моральної особистості є засвоєння нею істинної ієрархії цінностей із самого дитинства, адже на закладеному в ранньому віці фундаменті будується подальше життя. Оскільки цінності мають властивість стабільності, їх досить складно замінити новими, витіснивши з підсвідомого рівня вже наявні [Коган 2011, с.46]. Саме тому треба із самого початку формувати в людини правильні життєві орієнтири, що базувалися б на духовних гармонійних законах її проживання на планеті Земля. Невипадково в джерелах народної мудрості – прислів'ях, зафіксована ця життєва істина: *виховуй дитя, доки воно поперек лавки лежить, чого Івась не навчився, того й Іван не буде знати*. Дитині змалку необхідно навчитися розрізняти "добро" і "зло", для того, щоб правильно орієнтуватися в соціумі, що є однією з умов її нормального розвитку.

Потужним інструментом впливу на дитячу психіку є мультиплікаційний фільм, в якому реалізується система позитивних чи негативних образів, що прямо або інверсовано втілюють певну систему цінностей, формуючи в підсвідомості відповідні образи-програми. Термін "образ-програма" пропонується нами для позначення фіксації підсвідомістю людини позитивного/негативного досвіду в образно-емоційній формі, унаслідок чого формується енергетичний згусток, який впливає на розгортання подій у житті людини, у тій чи тій його сфері. Саме мультфільми найефективніше задіюють такі особливості дитячої психіки, як гіперсприйнятливність і пластичність, що сприяють утворенню незабутніх вражень. Переглядаючи яскраві мальовані історії, дитина активно розвиває своє мовлення, повторює репліки й імітує поведінку улюблених героїв, вивчає незнайомі слова і явища, застосовує нові знання в щоденній діяльності. Її навчання відбувається через наслідування, тому знайомство з позитивними героями мультфільмів сприяє ефективному засвоєнню дитиною загальнолюдських цінностей. Окрім того, при перегляді мультиплікаційних фільмів, вона активно акумулює і записує на підсвідомому рівні зразки поведінки в певній життєвій ситуації, алгоритми досягнення своєї мети, формуючи в такий спосіб, набір ситуативних образів-програм. Про належну якість мультфільму можна робити висновки з поведінки дитини, котра переносить у власні рольові ігри побачене на екрані, виявляючи і проживаючи повною мірою почуття та емоції, викликані подіями мальованої історії. Отже, **актуальність** представленої роботи зумовлюється загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних студій на вивчення людини в мові і мови в людині, зважаючи на антропоцентричний принцип взаємодії людини і світу. **Метою** поданої статті є виокремлення й опис лінгвістичних і екстралінгвістичних засобів формування абсолютних цінностей у мультиплікаційному фільмі, що сприяють становленню моральної особистості майбутньої дорослої людини. Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**: 1) виявити специфіку функціонування лінгвістичних, екстралінгвістичних засобів у побудові ціннісних смислів сюжетів мультфільму; 2) визначити характерні ознаки мультиплікаційного фільму, що впливають на процеси декодування інформації. **Об'єктом** дослідження слугують лінгвокогнітивні особливості французького мультиплікаційного фільму, а його **предметом** – лінгвістичні та екстралінгвістичні засоби формування системи цінностей у зазначеному мультфільмі.

Традиційно мультфільм визначається як вид кіномистецтва, продукція якого створюється зніманням послідовних фаз руху мальованих чи об'ємних об'єктів. Він

базується не на фотографічній фіксації реальної дійсності, а на вигадці. Іноді дослідники наближають його до образотворчого мистецтва чи вважають самостійним видом художньої творчості, що використовує кінематографічну техніку [Мультфільми: их влияние на психику ребенка]. Специфіка формування смислів і функціонування виражальних засобів у мультиплікаційному просторі дозволяє назвати цей вид кіномистецтва візуальною метафорою, тобто тим сильним образом, який керує поведінкою дитини незалежно від її свідомості. Дитина сприймає казкову історію у вигляді образів (до шести років найбільше розвинутою є права півкуля мозку), на основі яких, вона, наче конструктором, будує власну модель світу. Її ключовими фігурами стають тато, мама, друг, ворог, усі ті, кого вона вважатиме своїми духовними вчителями і наставниками впродовж життя [Асенин ; Мультфільми: их влияние на психику ребенка].

Відповідно до теорії соціального моделювання, копіюючи поведінку мультиплікаційних героїв, дитина засвоює настанови, опановує емоційні реакції, нові типи поведінки. Завданням соціального моделювання є створення людини із задалегідь сформованими нормами поведінки за допомогою емоційно насичених візуальних образів. Окрім того, екран виконує функцію санкціонування, дозволяючи робити в житті все те, що на ньому показують [Асенин]. Таким чином, стає зрозумілою руйнівна роль мультфільмів, які вчать дітей не поважати, а отже, і не слухатися своїх батьків, відверто маніпулювати ними задля досягнення своєї мети, уживати в мовленні чимало грубих слів. Яскравими прикладами слугують такі мультиплікаційні історії, як "Троє з Простоквашино", "Добриня Микитич і Змій Горинич", "Альоша Попович і Тугарин Змій" та багато інших сучасних фільмів. Так, у мультфільмі "Троє з Простоквашино" у поведінці дитини спостерігаємо маніпуляцію, спрямовану на дорослих. Після втечі єдиного сина батьки врешті-решт дозволяють йому тримати в квартирі домашніх тварин: – *Ты, сынок, как хочешь, но мы тебя в город заберем, тебе уход нужен. – А если ты коту хочешь взять или Шарика, или еще кого... Бери! – Мы возражать не будем!* У мультфільмах "Добриня Микитич і Змій Горинич", "Альоша Попович і Тугарин Змій" йдеться про відверту девальвацію абсолютних цінностей: зображують агресивних жінок, котрі мають уособлювати ніжність, ласку; традиційно негативний персонаж – Змій Горинич, стає другом богатиря, якого він частує у своїй оселі; пропагуються азартні ігри (князь програв велику суму грошей); висміюється мужність, чесність, відвага. Макаронічні висловлення порушують типове мовлення персонажів відповідної епохи з метою створення "прикольного ефекту": – *Все чин по чину. Я Змей Горыныча зарубил. Я тебя освободил. Стало быть тебе замуж за меня идти. Ну, иди ко мне... – Ах ты, мухомор, старый! – Пень ты трухлявый! – Свадебку захотел?! – О! Нет. Это ни в какие рамки. Здурела девка. Все. Этого – на дальнюю заставу. А Забаву – замуж. Срочно.* Таку відеопродукцію справедливо вважати джерелом інформаційного бруду, інструментом ведення інформаційної війни, адже в процесі інверсії цінностей руйнується духовна складова людини, її безсмертна душа. Отруєння жорстокою інформацією від мас-медіа називається також моральною інфекцією, або "інформаційним зараженням" [Коган 2011, с.12].

На нашу думку, головною відмінністю мультфільму від дитячих кінофільмів і художніх творів є миттєве подання важливої інформації із ціннісним компонентом в образно-чуттєвій формі через картинку або окреме слово, що значно, з одного боку, ускладнює лінгвістичне декодування життєво важливих смислів у мультиплікаційному просторі, а з другого – швидко сприймається, запам'ятовується й актуалізується дитячою чутливою психікою. Проілюструємо це твердження прикладами з англійського мультфільму "Peppa Pig" і французького – "Les aventures de Petit Ours Brun". Вважаємо, що в першому мультфільмі маленькому глядачу подається інверсія ієрархії цінностей, унаслідок чого авторитет батьків нівелюється. Цю підміну цінностей на свідомому рівні майже неможливо помітити, оскільки приваблива картинка-експозиція триває лише дев'ять секунд. Так, мультфільм "Peppa Pig" починається з того, що на екрані з'являється свинка Пешпа, котра спочатку сама знайомиться з глядачами, потім представляє свого

брата, маму, а останнього – тата. Такий порядок презентації рідних, так само як і психологічний тест-малюнок своєї родини дитиною, в образній формі показує стосунки між її членами. Психологи інтерпретують послідовність розташування членів сім'ї як ставлення до них дитини та їхню роль у родині [9]. Відомо, що діти переносять поведінку мультиплікаційних героїв у власне життя, ототожнюючи себе з привабливим, але не завжди позитивним персонажем, і починають поводитись, як він, наприклад, хрюкати, як свинка Пеппа, або стрибати на ліжках, наче на батуті.

Причину такої поведінки пояснює Аристотель у творі "Поетика". Він пише про те, що людям взагалі притаманно наслідувати із самого дитинства; від інших живих істот вони відрізняються тим, що схильні до наслідування. Свої перші знання люди отримують шляхом наслідування, яке, окрім того, викликає в них задоволення [Аристотель]. Ураховуючи таку особливість нервової системи, треба керувати і цілеспрямовувати процес наслідування з метою накопичення етичних і естетичних знань, зокрема, це важливо для дитини дошкільного віку, котра ще не навчилася протистояти злу і відрізнити його від добра. З однаковим задоволенням дитина може повторювати репліки і наслідувати поведінку позитивних і негативних персонажів, утілюючись в уяві в їхні образи. Наприклад, Баба Яга в мультфільмі "Микита Кожум'яка" з її реплікою "*Какой-никакой, а все ж племянник. Птьху... Нечесть родная*" може бути однаково привабливою, як і королевич Єлисей у мультфільмі "Казка про зачаровану красуню і семеро богатирів", котрий "*помолясь усердно Богу, отправляется в дорогу, за красавицей-душой, за невестой молодой*". Різниця між мовленням, поведінкою персонажів і силою їхніх образів є очевидною. Бажано було б, щоб діти імітували дії королевича і красуні, цитуючи світового класика, ніж повторювали за Бабою Ягою. Необхідно пам'ятати, що з перших років життя дитина повинна бачити красиве зображення і чути правильне мовлення. Це забезпечує адекватний розвиток її мозку, сприяючи становленню моральної особистості.

На початку кожної серії мультфільму "Les aventures de Petit Ours Brun" постає образ-картинка, відмінна від мультфільму "Peppa Pig". Вона резюмує зміст усього сюжету мультиплікаційного фільму. Маленьке ведмежа весело стрибає назустріч радісним батькам, котрі одночасно підхоплюють його під руки. Ведмедиця-мама – праворуч, ведмідь-тато – ліворуч, ведмедик-син – посередині. Батьки з любов'ю дивляться на свою дитину, обіймають і цілують її. Почуваючи себе неймовірно щасливими, тато, мама й дитина мружать очі. Безперечно, художнику-мультиплікатору вдалося створити позитивний образ родини, стосунки якої базуються на безумовній любові. Невипадково в такому зображенні можна побачити серце – символ цієї божественної енергії. Події кожної серії яскраво підтверджують інформацію, представлену в експозиції мультиплікаційного фільму. Важливим для формування в дитини правильних пріоритетів є і те, що Бурий Ведмежатко, звертаючись до батьків або дідуся і бабусі, спочатку кличе тата, дідуся (за умови, якщо він головний герой серії), а потім – маму, бабусю. Ця особливість зафіксована нами у всіх серіях мультфільму, де є звернення ведмежати до дорослих. Наприклад:

- *Papa, tatan, mes oreilles !* (серія "Petit Ours Brun a des petits malheurs").
- *Papa, tatan, regardez !* (серія "Petit Ours Brun découvre la ferme").
- *Papa, tatan, il y a un loup dans le jardin !* (серія "Petit Ours Brun a peur du loup").

У такий спосіб ведмежатко-син демонструє розуміння правильної ієрархії чоловічого і жіночого початків у родині, порядку, на якому акцентовано в таких сакральних текстах, як Веди і Біблія [Библія 1991, с. 274; Торсунов]. Маленький ведмедик, безперечно, поважає своїх батьків, що передається не тільки засобами мови, але і його діями. Автори історії зуміли провести ідею поваги й авторитету батьків лейтмотивом крізь увесь мультиплікаційний фільм.

Сильною аксіологічною позицією представленого французького мультфільму є акцент на зображенні щоденного життя саме родини – тата, мами, сина, котрі взаємодіють із своїми родичами і друзями у різних комунікативних ситуаціях. За словами Віктора

Гюго, родина є "кристалом" суспільства, його основою. Це суспільство в мініатюрі, від фізичного і морального здоров'я якого залежить розвиток усього людства [Алефиренко 2010, с.8]. Відомо, що для становлення моральної особистості дитини необхідним є її повноцінний контакт із дорослими, які в процесі спілкування передають дитині засвоєні ними відповідні цінності. Вони, як дзеркало, відбивають поведінку дитини своїми оцінками, судженнями, ставленням [Коган 2011, с.22]. Наприклад:

– *Bravo, Petit Ours ! Tu as battu ton record. Tu es un vrai champion !* (серія "Petit Ours Brun prend son bain").

Тато позитивно оцінює і підтримує свого маленького сина під час тренування на велосипеді. Гіперболізація оцінки створюється серією простих окличних речень і концентрацією емотивної оцінної лексики на маленькому відрізку висловлення, потрібний ритм якого передає послідовне розгортання думки. Зростаюча градація структурує процес оцінювання. Кожна наступна репліка дублює попередню, додаючи до сказаного новий смисл. Семантика вербального висловлення підтверджується експресивністю невербального, а саме жестами й мімікою, що передають схвалення батьком дій маленького ведмедика, долучаючи такі нові смисли, як "я тобою пишаюся", "я тебе люблю". Ці смисли фіксуються підсвідомістю дитини, в якій формується позитивний образ-програма "тато – підтримка, любов, повага; з ним легко, цікаво, надійно" внаслідок позитивного емоційно-чуттєвого контакту, ефективної взаємодії. Характерною лінгвістичною особливістю мультфільму є синхронне дублювання інформації у мовленні та відповідних діях персонажів, тобто реалізація співвідношення між реплікою і дією. Наприклад, оповідачка говорить: *"C'est dur mais il fait de gros efforts"*, і одночасно показують інтенсивне тренування Бурого Ведмедика на велосипеді. Очевидно, що ведмежа докладает багато зусиль і йому важко, але він нізащо не зупиниться. Додаткова інформація "нізащо не зупиниться" прочитується у наполегливих діях ведмежати, характер якого розкривається саме під час тренування. Отже, яскрава візуальна інформація у поєднанні з експресивно-насиченим мовленням героїв формує образ-програму "праця і наполегливість = досягненню мети".

Кожна із серій мультиплікаційного фільму "Les aventures de Petit Ours Brun" триває менше трьох хвилин, але цього часу достатньо, щоб в образно-емоційній формі передати такі важливі цінності французького суспільства, як теплі родинні стосунки, які реалізуються у спільному дозвіллі ("Petit Ours Brun va à la pêche", "Petit Ours Brun découvre la ferme", "Petit Ours Brun va à la piscine"), вихованні дитини ("Petit Ours Brun ne veut pas faire la sieste", "Petit Ours Brun prend son bain", "Petit Ours Brun et le bébé"); дбайливому ставленні до навколишнього середовища, чому змалечку навчаються французькі діти ("Petit Ours Brun découvre la ferme", "Petit Ours Brun aime les pique-niques", "Petit Ours Brun part à l'aventure"). Позитивні образи-програми фіксуються у підсвідомості дитини, але потрібно, щоб у кожному віковому періоді вони закріплювалися відповідними літературними творами або художніми фільмами, для того щоб зрештою виховати високоморальну особистість.

Абсолютні цінності (любов, повага, відповідальність, авторитет батьків) й етичні моделі поведінки героїв (люблячі батьки допомагають дитині засвоїти найважливіші суспільні цінності "добра" і "зла", а дитина, визнаючи авторитет батьків, слухається їх) зазначеного мультиплікаційного серіалу позитивно впливають на психічний розвиток дитини-глядача, формуючи на її підсвідомому рівні правильні образи-програми, що базуються на таких універсальних цінностях людства, як родина, в основі якої лежать гармонійні стосунки між чоловіком і дружиною, шанобливе ставлення до старших, виконання своїх обов'язків, відповідальність за власні вчинки. Отже, виховна функція мультиплікаційного фільму такого гатунку не викликає сумнівів.

В епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій нервова система сучасних дітей зазнає потужного впливу телебачення, Інтернету, комп'ютерних ігор. У зв'язку із цим батькам і вихователям необхідно сформувати в дитини якомога раніше культуру

перегляду відеоматеріалів, захистити її від інформаційного бруду, допомагаючи засвоїти абсолютні цінності. Важливо пам'ятати, що в дошкільному і молодшому шкільному віці дитина ще має високий ступінь довіри до батьків і вихователів, прислухається до їхніх порад, наслідує їхній приклад. Таким чином, цілком можливим є цілеспрямований контроль над переглядом відеопродукції, зокрема мультиплікаційних фільмів, що сприятиме становленню високоморальної особистості, а отже, допомагатиме розвитку морального суспільства.

У контексті окресленої проблеми французький мультиплікаційний фільм "Les aventures de Petit Ours Brun" може слугувати еталоном якісної відеопродукції. Він простий і зрозумілий для сприйняття, його герої говорять правильною і красивою розмовною мовою, яка передає насичену гаму почуттів і емоцій, а їхні дії слугують маленьким глядачам зрозумілим прикладом або антиприкладом поведінки, яку вони переносять із мультфільму в реальне життя. Перегляд мультиплікаційного фільму такого гатунку сприяє формуванню основ культури мовлення французьких дітей, закладаючи в їхній менталітет нормативні зразки лексичних одиниць і синтаксичних конструкцій, які формуватимуть належний рівень мовленнєвої культури в дорослому житті.

Лінгвістичний аналіз й інтерпретація французького мультфільму "Les aventures de Petit Ours Brun" дозволяє зробити **висновок** про те, що мультфільм може розглядатися як особливий вид дитячого тексту, а саме мультиплікаційний текст, який характеризується такими **ознаками**, як 1) емоційно-сміслова концентрація інформації на маленькому часовому відрізку; 2) синхронізація аудіальної і візуальної інформації, яка слугує особливо виразним мовленнєвим засобом, унаслідок чого уможливорюється формування множинних експліцитних смислів повідомлення і часткове розуміння інформації без знання іноземної мови; 3) миттєве подання ціннісної ключової інформації в образно-чуттєвій формі, що з одного боку ускладнює свідоме виокремлення й інтерпретацію важливого смислу, а з другого – негайно відбиває його на підсвідомому рівні людини; 4) концентрована динамічність, як основний виражальний засіб у декодуванні смислів; 5) дублювання смислів в одному висловленні; 6) тематична організація сюжетів як засіб побудови особистої моделі Всесвіту індивідом; 7) дидактична спрямованість. Виділені нами ознаки мультиплікаційного тексту сприяють послідовному і ґрунтовному закладенню інформації в глибинні структури дитячої психіки.

Універсальним підґрунтям для формування абсолютних цінностей маленької людини слугує тематика мультиплікаційного фільму – зображення життя дружної родини. Оскільки для дитини дошкільного віку сім'я апіорі виступає найвищою цінністю, вона в найменших деталях повторює дії і репліки її членів. Саме тому перегляд фільму, в якому йдеться про родину, викликає тривалий інтерес дитини, і вона починає діяти відповідно. Мультиплікаційний фільм-еталон позитивно впливає на розвиток мовленнєвих процесів дитини, спонукаючи її до неодноразового наслідування дій і реплік улюблених героїв мальованої історії, слугуючи своєрідним стимулом для повтору і закріплення образно-чуттєвої інформації підсвідомістю маленького глядача, а отже, формуванню низки образів-програм, через які можна побачити рівень засвоєння ним абсолютних цінностей. Декодовані нами у французькому мультфільмі "Les aventures de Petit Ours Brun" такі цінності, як безумовна любов, родина, повага, відповідальність є абсолютними і універсальними, але у французькому мультфільмі вони зображені з яскраво вираженою національною специфікою (елегантність, шарм, позитивність), характерною для представників французької спільноти.

Лінгвістична розробка питання формування й реалізації абсолютних цінностей людини у мультиплікаційному просторі має **широкі перспективи подальшого дослідження** у зв'язку з особливостями організації тексту мультфільму, а саме гармонійним поєднанням лінгвістичних і екстралінгвістичних засобів, які функціонують синхронно. Окрім того, у створенні комплексу смислів мультиплікаційного фільму задіюються аудіальні й візуальні засоби виразності, що формують емоційно-насичені

образи-програми. Предметом окремого наукового пошуку можуть стати просодичні засоби експресії, семантика кольору, лексичні й синтаксичні особливості дитячого мовлення, особливості категоризації явищ навколишнього світу дитиною.

Література

Алефиренко Н.Ф. Лингвокультурология. Ценностно-смысловое пространство языка: [учеб. пособ.] / Николай Федорович Алефиренко. — М.: Флинта, 2010. — 288 с. *Библия*. Глава 5. Стих 33. — Helsinki: РПЦ, 1991. — 292с. *Бхагавад-Гита как она есть*. Глава XVI. Тексты 1-3. — Харьков: The Bhaktivedanta book trust. — 815 с. *Коган И.М.* Ребенок в современном мире / Ирина Михайловна Коган. — К : Шкільний світ, 2011. — 136 с. *Аристотель*. Поэтика [Електронний ресурс] / Аристотель — Режим доступу : <http://www.litmir.net> — Назва з екрана. *Асенин С.В.* Волшебники экрана [Електронний ресурс] / Сергей Владимирович Асенин. — Режим доступу : <http://3d-master.org/volshebnyi/7.htm> — Назва з екрана. Мультфильмы: их влияние на психику ребенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.baby.ru/blogs/post/31701845-15708935> — Назва з екрана. Мультипликационное кино [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://slovari.yandex.ru> — Назва з екрана. Психологический сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://xn--14-glctbqubfu9b8h.xn--p1ai/psihologicheskie-metodiki/analiz-risunka-semi/> — Назва з екрана. Торсунов О. Г. Обязанности мужа в ведической семье [Електронний ресурс] / Олег Геннадьевич Торсунов. — Режим доступу : www.torsunov.ru — Назва з екрана.

Джерела ілюстративного матеріалу

Les aventures de Petit Ours Brun [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Рерра Риг* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Алеша Попович и Тугарин Змей* [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Добрыня Никитич и Змей Горыныч*. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Никита Кожумяка* [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Сказка о мертвой царевне и семи богатырях* [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>. *Трое из Простоквашино* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.youtube.com/?gl=UA>.

УДК 811.111'42

МУДРАЧЕНКО Т.Б.

(Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»)

СИНЕРГЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУГЕСТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВІРШОВАНОГО ТЕКСТУ (НА ПРИКЛАДІ АНГЛОМОВНОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛИТВИ)

У статті розглядаються методологічні принципи залучення інструментарію синергетики до дослідження сугестивного потенціалу віршованих текстів. На прикладі англійських католицьких молитов аналізуються нелінійність, динамічність, складність, відкритість сугестивних текстів як синергетичних систем. Обґрунтовуються моделі ритміко-синтаксичного членування молитовного вірша; визначаються поняття й типи текстових атракторів і репелерів відповідно до їх ролі в реалізації сугестивного потенціалу англійської католицької молитви.

Ключові слова: аттрактор, віршований текст, репелер, синергетична система, сугестивний потенціал.

Мудраченко Т. Б. Синергетические основы исследования сугестивного потенциала стихотворного текста (на примере англоязычной католической молитвы). В статье рассматриваются методологические принципы привлечения инструментария синергетики к исследованию сугестивного потенциала стихотворных текстов. На примере англоязычных католических молитв анализируются нелинейность, динамичность, сложность, открытость сугестивных текстов как синергетических систем. Обосновываются модели ритмико-синтаксического членения молитвенного стиха; определяются понятия и типы текстовых аттракторов и репеллеров согласно их роли в реализации сугестивного потенциала англоязычной католической молитвы.

Ключевые слова: аттрактор, репелер, синергетическая система, стихотворный текст, сугестивный потенциал.

Mudrachenko T. B. Synergetic Principles of Investigation of the Poetic Text Suggestive Potential (on the Basis of the English Catholic Prayer). The article deals with methodological principles of applying synergetic instruments of analysis to the investigation of suggestive potential of poetic texts. It analyses nonlinearity, dynamism, complexity and openness of English catholic prayers as instances of suggestive texts as synergetic systems. It also introduces models of rhythmical-syntactical segmentation of the prayer texts; defines the notions and types of the text attractors and repellers according to their role in realising the English catholic prayer suggestive potential.

Key words: attractor, poetic text, repeller, suggestive potential, synergetic system.

Дослідження сугестії як мовленнєвого впливу на підсвідомість людини набувають усе більшої популярності з подальшою розбудовою антропоцентричної парадигми гуманітарного знання і зростанням прикладної значущості мовленнєвих студій,